I 2104

JURIDICA

Autonomia locală și integrarea europeană

CORNELIU-LIVIU POPESCU

ALL BECK

II 34.642 dy

CORNELIU-LIVIU POPESCU

AUTONOMIA LOCALĂ ŞI INTEGRAREA EUROPEANĂ

213.285
UNIVERSITATEA
«DUNĂREA DE JOS» GALAŢI
BIBLIOTECA 2

ALL BECK

CUPRINS

Consideraţii introductive

1. Importanţa şi actualitatea cercetării temei 1
2. Obiectul lucrării şi aspecte metodologice 4

Partea I

Evoluţia cadrului juridic şi a concepţiilor privind autonomia locală, suveranitatea statului şi integrarea regională europeană

Capitolul 1 – Abordarea tradiţională a suveranităţii statului 9

Secţiunea A – Noţiunea de suveranitate 9

§1 Statul şi suveranitatea statului 9

§2 Absenţa caracterului absolut al suveranităţii statului 14

Secţiunea B – Statul unitar, statul federal şi uniunea de state 18

§1 Structura de stat şi uniunea de state 18

§2 Statul unitar 19

§3 Statul federal 21

§4 Uniunea de state 29

Capitolul 2 – Abordarea tradiţională a autonomiei locale 32

Secţiunea A – Organizarea administrativă a teritoriului .. 32

§1 Sensurile sintagmei "unitate administrativ-teritorială" 32

§2 Dedublarea funcţională a unităţilor administrativ-teritoriale 36

§3 Harta administrativă a teritoriului şi nivelurile de administraţie publică 37
§4 Scurtă privire istorică asupra organizării administrativ-teritoriale în România 41
Secţiunea B – Regimul juridic al raporturilor administrative dintre centru şi teritoriu 44
§ 1 Noţiunea de regim administrativ-teritorial 44
§ 2 Regimul administrativ centralizat 46
§ 3 Regimul administrativ desconcentrat 47
§ 4 Regimul administrativ descentralizat (de autonomie locală) 49
§ 5 Descentrarea administrativă 56
§ 6 Scurtă privire istorică asupra regimului administrativ-teritorial în România 60

Capitolul 3 – Cadrul general al cooperării şi integrării regionale europene 68
Secţiunea A – Aspecte generale privind cooperarea şi integrarea la nivel regional european 68
Secţiunea B – Cooperarea regională europeană 73
§ 1 Consiliul Europei 73
§ 2 Organizaţia pentru Securitate şi Cooperare în Europa 75
Secţiunea C – Integrarea regională europeană 77

Partea a II-a
Analiza perfecţionării organizării administrativ-teritoriale şi a dezvoltării interne a autonomiei locale

Capitolul 1 – Noile raporturi între stat şi colectivităţile teritoriale locale autonome 81
Secţiunea A – Garantarea constituţională şi internaţională a autonomiei locale 81
§ 1 Consideraţii generale privind garantarea constituţională a autonomiei locale 81

§ 2 Aspecte de drept comparat privind garantarea constituțională a autonomiei locale 84
§ 3 Garantarea constituțională a autonomiei locale în România 88
§ 4 Dezvoltarea legală a dispozițiilor constituționale privind autonomia locală 97
§ 5 Garantarea internațională a autonomiei locale 100
Secțiunea B – Dimensiunile politică și democratică ale autonomiei locale 103
§ 1 Caracterul reprezentativ al autorităților locale autonome 103
§ 2 Implicații ale dimensiunilor politică și democratică ale autonomiei locale 107
§ 3 Cumulul mandatelor locale și naționale 110
§ 4 Democrația directă la nivel local 115
Secțiunea C – De la subordonare la cooperare. Garantarea prin justiție a autonomiei locale 117
§ 1 Asocierea statului și a colectivităților teritoriale locale pentru satisfacerea intereselor publice 117
§ 2 Garantarea prin justiție a autonomiei locale 121

Capitolul 2 – Perfecționarea organizării administrativ-teritoriale și diversificarea statutului colectivităților teritoriale locale 126
Secțiunea A – Creșterea dimensiunilor colectivităților teritoriale locale 126
§ 1 Relația dintre dimensiunile colectivităților teritoriale locale și autonomia locală 126
§ 2 Numărul nivelurilor de administrație publică 131
§ 3 Reducerea numărului județelor 134
Secțiunea B – Regionalizarea 140
§ 1 Aspecte de drept comparat privind regionalizarea 140
§ 2 Evoluția istorică a regionalizării în România 146
§ 3 Regionalizarea în România contemporană 148
Secțiunea C – Zonele cu statut special 157
§ 1 Aspecte de drept comparat privind zonele cu statut special 157

§ 2 Problema constituţionalităţii zonelor cu statut special în România 159
§ 3 Reglementarea legală a zonelor cu statut special 161
§ 4 Autonomia locală pe criterii etnice 164

Capitolul 3 – Dezvoltarea internă a autonomiei locale 169
Secţiunea A – Perfecţionarea instituţională 169
§ 1 Aspecte generale privind perfecţionarea autonomiei instituţionale 169
§ 2 Autorităţile deliberative şi executive ale colectivităţilor teritoriale locale 171
§ 3 Problema constituţionalităţii delegaţiei permanente a consiliului judeţean 174
§ 4 Raporturile dintre autorităţile administrative locale autonome şi cetăţeni 176
§ 5 Autonomia în alegerea şi salarizarea personalului 178
Secţiunea B – Lărgirea domeniului competenţelor şi creşterea mijloacelor 182
§1 Caracterul de administraţie generală al administraţiei locale autonome 182
§ 2 Delimitarea afacerilor locale 185
§ 3 Autonomia patrimonială 188
§ 4 Autonomia financiară 190
Secţiunea C – Cooperarea colectivităţilor teritoriale locale 197
§ 1 Necesitatea şi formele cooperării colectivităţilor teritoriale locale 197
§ 2 Cooperarea între colectivităţile teritoriale locale în România 201
Secţiunea D – Jurisdicţionalizarea tutelei administrative 203
§ 1 Reglementarea constituţională şi internaţională a tutelei administrative 203
§ 2 Tutela asupra activităţii organelor tutelate 206
§ 3 Răspunderea prefectului pentru exercitarea nelegală a tutelei administrative 218
§ 4 Tutela asupra existenţei organelor tutelate 220

Partea a III-a

Activitatea externă a colectivităţilor teritoriale locale

Capitolul 1 – Aspecte generale privind dimensiunea externă a autonomiei locale 225

Secţiunea A – Noţiunea şi fundamentele normative ale activităţii externe a colectivităţilor teritoriale locale 225

§ 1 Noţiunea de activitate externă a colectivităţilor teritoriale locale 225

§ 2 Aspecte de drept comparat privind fundamentarea normativă a activităţii externe 229

§ 3 Reglementarea internaţională a activităţii externe 233

§ 4 Reglementările naţionale privind activitatea externă 236

Secţiunea B – Formele activităţii externe a colectivităţilor teritoriale locale 239

Secţiunea C – Natura juridică a activităţii externe a colectivităţilor teritoriale locale 243

§ 1 Aplicabilitatea dreptului intern şi a dreptului internaţional 243

§ 2 Consecinţele includerii activităţii externe în obiectul de reglementare al dreptului internaţional 247

Capitolul 2 – Cooperarea suprafrontalieră a colectivităţilor teritoriale locale 250

Secţiunea A – Importanţa, formele şi temeiul normativ privind cooperarea suprafrontalieră a colectivităţilor teritoriale locale 250

§ 1 Importanţa şi clasificarea formelor cooperării suprafrontaliere 250

§ 2 Cooperarea transfrontalieră 251

§ 3 Reglementările naţionale privind cooperarea suprafrontalieră 254

§ 4 Jurisprudenţa naţională privind cooperarea suprafrontalieră 261

Secţiunea B – Acordurile interstatale şi acordurile între colectivităţile teritoriale locale privind cooperarea transfrontalieră 263

§ 1 Acordurile interstatale privind cooperarea transfrontalieră 264
§ 2 Acordurile între colectivităţile teritoriale locale privind cooperarea transfrontalieră 269
§ 3 Tratatele internaţionale bilaterale ale României care privesc cooperarea transfrontalieră 271
Secţiunea C – Statutul euroregiunilor 273
§ 1 Noţiunea de euroregiune şi aspecte de drept comparat 273
§ 2 Reglementările naţionale privind euroregiunile 277
§ 3 Jurisprudenţa naţională privind euroregiunile 278

Capitolul 3 – Relaţiile colectivităţilor teritoriale locale cu organizaţii internaţionale regionale europene şi asociaţiile internaţionale ale acestora 280
Secţiunea A – Relaţiile colectivităţilor teritorial locale cu organizaţii internaţionale regionale europene 280
§ 1 Relaţiile colectivităţilor teritoriale locale cu Consiliul Europei 280
§ 2 Relaţiile colectivităţilor teritoriale locale cu Uniunea Europeană 284
§ 3 Reglementările naţionale privind relaţiile colectivităţilor teritoriale locale cu organizaţii internaţionale regionale europene 288
Secţiunea B – Asociaţiile internaţionale ale colectivităţilor teritoriale locale 289
§ 1 Principalele asociaţii internaţionale ale colectivităţilor teritoriale locale 289
§ 2 Reglementările şi jurisprudenţa naţionale privind participarea colectivităţilor teritoriale locale la asociaţii internaţionale ale acestora 292

Partea a IV-a

Relaţiile între nivelurile local, naţional şi regional european în arhitectura regională europeană

Capitolul 1 – Structuri ale administraţiei de stat specializate pentru relaţiile cu colectivităţile teritoriale locale şi pentru relaţiile internaţionale 295

Secţiunea A – Structuri ale administraţiei de stat specializate pentru relaţiile cu colectivităţile teritoriale locale 295

§ 1 Departamentul pentru Administraţie Publică Locală .. 295

§ 2 Alte structuri ale administraţiei de stat cu competenţe specifice privind relaţiile cu colectivităţile teritoriale locale 300

Secţiunea B – Structuri ale administraţiei de stat specializate pentru relaţiile internaţionale 302

§ 1 Ministerul Afacerilor Externe 302

§ 2 Alte structuri ale administraţiei de stat cu competenţe specifice privind relaţiile internaţionale .. 303

Capitolul 2 – Spre o arhitectură regională europeană complexă 306

Secţiunea A – Suveranitatea statului în procesul integrării regionale europene 306

§ 1 Transferul de atribuţii statale 306

§ 2 Poziţia statului suveran 310

Secţiunea B – Palierele construcţiei europene şi aplicarea principiului subsidiarităţii 315

§ 1 Palierele construcţiei europene 315

§ 2 Principiul subsidiarităţii 317

§ 3 Reglementările naţionale privind subsidiaritatea 323

Capitolul 3 – Poziţia individului în faţa "blocului public" european complex 331

Secţiunea A – Centrarea construcţiei europene pe afirmarea drepturilor omului 331
§ 1 Drepturile omului în interiorul frontierelor naţionale 331
§ 2 Drepturile omului la nivel regional european 332
Secţiunea B – Remedierea deficitului democratic al palierului regional european 336

Aspecte *de lege ferenda* şi concluzii privind poziţia României în procesul evoluţiei autonomiei locale şi a suveranităţii statului în contextul integrării regionale europene 341
1. Aspecte *de lege ferenda* 341
2. Concluzii 344